

SONDERZUG NACH AKZO

Geschiedenis van de bezwaren tegen het chloortransport in Nederland.

ARJEN DIJKGRAAF

Op 10 augustus 2006 werd het laatste hoofdstuk afgesloten van een confrontatie tussen chemie en samenleving die heel wat stof heeft doen opwaaien. De laatste Nederlandse chloortrein ging op een zijspoor. Om dat te vieren heeft Akzo Nobel Base Chemicals ook de overige hoofdstukken op schrift laten stellen. Het levert een rijk geïllustreerd gedenkboek op, dat de geschiedenis van het chloortransport in Nederland vanuit allerlei invalshoeken belicht. De chloorproductieprocessen, de ketelwagens, de routes die ze bereden, de veiligheidsmaatregelen, de ongelukken die in binnen- en buitenland toch nog gebeurden, alles komt voorbij. Maar het boek gaat vooral over de politieke spelletjes die sinds de jaren zestig rond chloor zijn gespeeld.

Het verhaal wordt verteld op een uitermate nuchtere, soms bijna droogkomische toon. Dat werkt in het voordeel van de chemische industrie, die zich immers ook altijd laat leiden door 'nuchtere overwegingen'. Dat er een chloorfabriek in Groningen werd neergezet terwijl de pvc-fabrieken in de Botlek verzezen, komt

anno 2006 over als een rampzalige logistieke blunder. Maar veertig jaar geleden leek het volkomen logisch: het creëerde werkgelegenheid in het noorden, en tegen vervoer per spoor had op dat moment nog niemand bezwaar. Toen kort daarop de eerste risicoberekeningen naar buiten kwamen, was er al geen weg meer terug: nuchter beschouwd kon je die dure fabrieken toch niet meteen weer slopen? Uiteindelijk moest de overheid 65 miljoen

voortschrijdende inzichten binnen de heel wat minder nuchtere buitenwereld. Te lezen valt hoe de Rotterdamse havenbaronnen zelf als eersten de gevaren van chloortransport onderkenden, daartoe aangezet door een paar verontruste chemici met hooggeplaatste vriendjes. Hoe pas jaren later de eerste lokale actiegroepen ontstonden, die vaak meer bezwaar hadden tegen het spoor dan tegen de chloor. Hoe vervolgens de 'grote' milieubewegingen,

de Waddenvereniging voorop, het probleem kaapten en actie begonnen te voeren om chloorgebruik helemaal uit de industrie te verbannen. Hoe langzamerhand ook de diverse overheden de chloortreinen meer dan zat werden. En hoe uiteindelijk milieuminister Pronk, toen al demissionair, op het nipper-tje zijn akkoordje met Akzo door de Tweede Kamer wist te drukken.

Het boek laat zich lezen als een boeiende geschiedenis van veertig jaar milieubeleid in de polder. Of die tra-

gisch, hilarisch of alleen maar nostalgisch is, mag de lezer zelf bepalen.

Eelco Beukers en Harry van den Tweel, *Onder druk wordt alles vloeibaar. Een geschiedenis van het chloortransport in Nederland*. Uitgeverij Matrijs, ISBN 90 5345 307 5. 19,95 euro. www.matrijs.com

euro op tafel leggen om de laatst overgebleven chloorvervoerder, Akzo Nobel, tot een verhuizing te bewegen. Anders hadden die treinen over veertig jaar nóg gereden.

Aan deze volkomen rationele (lees financiële) besluitvorming maken de auteurs maar een handvol alinea's vuil. Des te uitgebreider gaan ze in op de